

Skýrsla

þingflokks Pírata

146. löggjafarþing 2016-2017

Inngangur

146. löggjafarþing var sett 6. desember 2016, að loknum kosningum 29. október 2016, en þingsetning dróst vegna þess hve illa gekk að koma á meirihluta á þinginu. Það tókst með naumindum í janúar 2017, og hefur veikur stjórnarmeirihluti eftir tímabil stjórnleysis sett svip sinn á þingveturinn. Lítið hefur áunnist á þinginu, furðuleg mál hafa verið í forgrunni í samfélagsumræðunni meðan önnur stærri mál hafa fengið litla umfjöllun, en svo voru þau mál sem hefði mátt ræða lengur rekin í gegnum þingið fyrir þinglok með æsingi. Loforð ýmissa flokka um bætt vinnubrögð eru ekki að miklu orðin.

Það er í þessu umhverfi sem nýr þingflokkur Pírata tók til starfa. Með rúmlega þrefalt fleiri þingsæti en á síðasta kjörtímabili hefur geta þingflokksins til að beita sér í málum snaraukist, en á móti kemur að flestir þingmenn Pírata eru nýir. Þótt þeir hafi þingreynslu og tveir til viðbótar hafa setið sem varaþingmenn, þá hefur tekið á að læra öll handtök þingstarfsins, og að læra að vinna með stærri þingflokki. Yfir heildina lítið hefur hópurinn þó náð vel saman og starfar nú sem vel smurð maskína, þar sem styrkleikar hvers og eins njóta sín. Enn eru þó nokkur vandamál varðandi skipulag þingflokksins, sem verða rakin í þessari skýrslu, enda stendur til að leita úrbóta þar.

Einnig verður rakið hver árangur þingflokksins hefur verið í ýmsum málum. Eðli málsins samkvæmt er þessi skýrsla ekki tæmandi, en við vonum að hún gefi góða yfirlitsmynd um störfin. Stuttu útgáfan er að eitt frumvarp Pírata varð að lögum, en það var breyting á lögum um fyrirtækjaskrá, sem opnar skrána almenningi frá og með næstu áramótum. En stutta útgáfan lýsir ekki þeirri vinnu sem átti sér stað inni á þingi bæði við að reyna að ná fram úrbótum á öðrum málum, að vinna á móti vondum þingmálum, að veita framkvæmdarvaldinu aðhald og að stuðla að góðum umræðum í þinglegri meðferð mála. Þessa sögu er erfitt að segja. Tölfræði ein og sér er gagnslítill til annars en sjálfshóls, þótt hún geti hjálpað við að slá á þrálátar mýtur. Því verður tölfræði sett fram samhliða almennari lýsingu á störfunum sem þingmenn tóku saman.

Þingflokkur Pírata er hefðbundinn þingflokkur í þeim skilningi að störf allra þingmanna eru sambærileg að upplagi. Við leitumst þó við í störfum okkar að halda merkjum og hugmyndafræði Pírata á lofti, og leggjum því ekki bara áherslu á að gera góða hluti, heldur að hlutir séu rétt gerðir. Við höfum starfað á yfirstandandi þingi á grundvelli kosningastefnuskrár okkar, þar sem fimm áherslur voru settar fram:

1. Uppfæra Ísland með nýrri stjórnarskrá.
2. Tryggja réttláta dreifingu arðs af auðlindum.
3. Endurreisa gjaldfrjálsa heilbrigðisþjónustu.
4. Efla aðkomu almennings að ákvörðunartöku.
5. Endurvekja traust og tækla spillingu.

Til viðbótar þessum áherslum vinnum við að öðrum stefnumálum Pírata, og reynum í hvívetna að styðjast við grunnstefnuna.

Efnisyfirlit

Inngangur	1
Efnisyfirlit	2
Samsetning og skipulag þingflokks Pírata	3
Stjórnarmyndunarviðræður og þinglok	5
Stóru málefni á 146. löggjafarþingi	7
Kjararáðsmálið	7
Fjármálastefna og fjármálaáætlun	7
Skipun í Landsrétt	9
Afturvirk skerðing lífeyrisréttinda	9
LSR málið	10
Jafnlaunavottun	10
Sterafrumvarpið	12
Sala á Arion banka	12
Skýrslan um einkavæðingu Búnaðarbanka Íslands hf.	12
Þjónusta við fatlað fólk	13
Uppreist æru	13
Nefndarstörf	15
Allsherjar- og menntamálanefnd	15
Atvinnuveganefnd	16
Efnahags- og viðskiptanefnd	16
Fjárlaganefnd	17
Stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd	17
Umhverfis- og samgöngunefnd	18
Utanríkismálanefnd	19
Velferðarnefnd	19
Forsætisnefnd	20
Kjörbrefanefnd	20
Alþjóðþingmannasambandið	20
Evrópuráðsþingið	21
Þingmannanefndir EFTA og EES	21
Vestnorræna ráðið	22
Þing öryggis- og samvinnustofnunar Evrópu	22
Tölfræðileg samantekt á þingstarfinu	23
Þingmál	25
Frumvörp	25
Þingsályktunartillögur	25

Samsetning og skipulag þingflokks Pírata

Þingflokkur Pírata telur:

- Ásta Guðrún Helgadóttir
- Birgitta Jónsdóttir
- Björn Leví Gunnarsson
- Einar Brynjólfsson
- Eva Pandora Baldursdóttir
- Gunnar Hrafn Jónsson
- Halldóra Mogensen
- Jón Þór Ólafsson
- Smári McCarthy
- Þórhildur Sunna Ævarsdóttir

Að auki tóku eftirtaldir varaþingmenn sæti á þinginu:

- Andri Þór Sturluson
- Guðrún Ágústa Þórdísardóttir
- Gunnar Ingiberg Guðmundsson
- Katla Hólm Þórhildardóttir
- Oktavía Hrund Jónsdóttir
- Sara Elísa Þórðardóttir
- Viktor Orri Valgarðsson

Meðalaldur þingflokksins, ásamt varamönnum sem tóku sæti, er 36.8 ár. Þingmenn koma frá Reykjavík, Akureyri, Þorlákshöfn, Grundarfirði, Sauðárkróki, Vestmannaeyjum, og víðar að. Menntun og starfsreynsla er með eindæmum fjölbreytt, en til að mynda eru tveir sagnfræðingar, skáld, viðskiptafræðingur, tölvunarfræðingur, rekstrarfræðingur, félagsfræðingur, heimspekingur, listamaður, lögfræðingur og stjórnmálafræðingur meðal þeirra sem hafa setið á þingi fyrir Pírata á 146. þingi.

Í upphafi þingsins var Jón Þórisson ráðinn tímabundið sem aðstoðarmaður þingflokks Pírata, og var samningur hans nokkrum sinnum framlengdur meðan formlegt ráðningarferli var unnið, en um páskana hélt hann aftur heim til Berlínar þegar Eiríkur Rafn Rafnsson tók við hlutverkinu, og Baldur Karl Magnússon kom inn sem ritari þingflokks. Þá hafa Erla Hlynisdóttir og Kristján Gunnarsson, framkvæmdarstjórar Pírata, verið þingflokknum til halds og trausts frá því að Sigríður Bylgja Sigurjónsdóttir lét af störfum.

Skipulagið á starfinu hefur verið mikið til umræðu, enda lítill áhugi hjá þingflokknum til að starfa að öllu leyti eftir uppskrift Alþingis. Til að mynda hafa Píratar ekki formann, en þó hefur þingflokkurinn skipað Þórhildi Sunnu Ævarsdóttur formann flokksins með hlutkesti til að uppfylla það ákvæði þingskapa sem tryggir flokknum aðgang að aðstoðarmanni. Þá hefur flokkurinn þingflokksformann, varaþingflokksformann og ritara, í samræmi við þingsköp. Þessi hlutverk hafa verið nokkuð til umræðu. Má þar nefna að ritarastaðan hefur ekkert

raunverulegt gildi. Þá hefur þingflokksformaður á margan hátt vandasamt hlutverk, en lítið hefur verið svo á að starfssvið hans í hefðbundnum skilningi sé mjög víðtækt þar sem hann gegni hlutverkum sem snúa bæði að innra skipulagi þingflokksins í daglegu starfi og samskiptum við aðra þingflokka. Umræður hafa staðið yfir með hléum um að breyta þessu fyrirkomulagi, en útlit er fyrir að vinnunni við endurskoðun skipulags þingflokksins ljúki í sumar, þar sem það er aðkallandi að sátt myndist innan þingflokksins um verkaskiptingu og formleg atriði.

Fyrst eftir kosningar var Birgitta Jónsdóttir þingflokksformaður og Ásta Guðrún Helgadóttir varapíngflokksformaður, en eftir að þingstörfin fóru af stað af krafti tók þingflokkurinn þá ákvörðun að skipa Ástu Guðrúnu Helgadóttur sem þingflokksformann, með Einar Brynjólfsson sem varapíngflokksformann. Eftir afsögn Ástu Guðrúnar Helgadóttur frá embættinu vegna ágreinings um eðli hlutverksins tók Einar við embætti þingflokksformanns, og Birgitta tók við embætti varapíngflokksformanns. Þá skiptust Björn Leví Gunnarsson og Smári McCarthy á að vera ritara að nafninu til, mestmegnis í gamni. Með þessu formi lagði þingflokkurinn í umtalsverða skipulagsvinnu yfir sumarið 2017 þar sem hlutverk og ábyrgðarsvið stjórna þingflokksins var afmarkað í þingflokksamykk. Frekari breytingar á skipulagi þingflokksins áttu sér stað í lok sumars, þannig að í upphafi 147. þings tók Birgitta Jónsdóttir við sem þingflokksformaður, Þórhildur Sunna Ævarsdóttir varapíngflokksformaður, og Jón Þór Ólafsson ritari. Þá var Halldóra Mogensen valin formaður með hlutkesti til að uppfylla ákvæði þingskapa en titillinn hefur enga þýðingu innan Pírata þar sem enginn formaður er í raun.

Stjórnarmyndunarviðræður og þinglok

Fyrsta hópeflisæfingin sem þingmenn Pírata fengu að spreyta sig á á þessu kjörtímabili var í tengslum við stjórnarmyndunarviðræður, fyrst undir forustu VG og síðan þegar umboðsmenn Pírata tóku við umboðskeflinu. Ljóst var frá upphafi að Píratar yrðu ekki með í hugsanlegri stjórn Sjálfstæðisflokksins, og gerðu umboðsmenn Pírata Bjarna Benediktssyni grein fyrir því á fundi í ráðherrabústaðnum strax í upphafi fyrstu umferðar.

Í þeim tveimur umferðum viðræðna sem Píratar tóku þátt í var lengst af góð tilfinning fyrir því að fimm flokka stjórn væri bæði möguleg og eftirsóknarverð, þótt vitað hafi verið að það yrði flókið að setja slíka stjórn saman.

Þingflokkurinn tók ríkan og beinan þátt í þessum viðræðum, en á meðan samningaviðræður stóðu yfir var stöðug bakvinnsla, þar sem tæknin var notuð til að búa til brú á milli umboðsmanna og hinna í þingflokksnum. Viðræðurnar enduðu því miður án jákvæðrar niðurstöðu, þrátt fyrir að það hafi verið eindreginn vilji til þess hjá þingflokki Pírata að miðla sáttaleið á milli hægri og vinstri flokkanna sem tóku þátt í þessum viðræðum. Það er enn að miklu leyti óupplýst af hverju ekki tókst að fá Viðreisn og VG til þess að ganga alla leið, því ljóst var að hægt hefði verið að ná sátt um alla málaflokka. Send var sameiginleg yfirlýsing með nokkurri sorg í hjarta, því vitað var að þessi tegund af stjórn hefði með sannri færð okkur nær því nýja Íslandi sem svo marga dreymir um að búa í.

Píratar fóru í þessar viðræður á jafningja grundvelli og náðist ótrúlega mikilvægur sáttatónn í málaflokkum sem skiptu miklu máli. Ber þar helst að nefna; ferill til að taka upp hina nýju stjórnarskrá sem þjóðin samþykkti að yrði lögð til grundvallar heildarendurskoðunar á henni, sátt um að lúta ráðgjafar þjóðarinnar um áframhald aðildarviðræðna við Evrópusambandið, sátt um miklar breytingar á landbúnaðarkerfinu, sátt um að leggja stóraukið fé í heilbrigðiskerfið, menntakerfið og aðra innviði, sátt um marga liði tekjuöflunar, sátt um auknar heimildir til strandveiða, sátt um að nauðsynlegt væri að breyta fiskveiðistjórnunarkerfinu, eina sem þar strandaði á var útfærsla er lýtur að markaðsleið, sem þó var langt komin, sátt um að stofnaður yrði miðhálandisþjóðgarður, sátt um að efla þingið og viðhafa aga, ráðdeild og fagmennsku frá handhöfum ríkisvaldsins. Sátt var komin um að sauma saman sáttmála þessa með þráðum spunnum úr jafnrétti, mannúð, nátturuvernd, allt umlykjandi gagnsæi og opinni stjórnsýslu.

Forsetinn gaf þau ráð þegar Píratar fengu stjórnarmyndunarumboð að það væri kannski skynsamlegt að leggja eitthvað til hliðar frekar en að láta stranda á of mörgum baráttumálum. Þeim ráðum var vel tekið. Við spurðum viðmælendur okkar hvort að þau teldu að tilefni væri að segja að við værum komin á endastöð og þetta hafi verið reynt til þrautar. Samkomulag var um að svo væri ekki.

Því miður varð niðurstaðan þó sú að ekki náðist að brúa örsmáa brú sem þó var vel fær að mati Pírata. Það var því með nokkurri hryggð og trega sem stjórnarmyndunarumboði var skilað til baka á Bessastaði vitandi hve ábyrgðin var mikil í hinu stóra samhengi. Enn er óupplýst hvað olli samskiptabrestinum en Píratar nálguðust viðræðurnar af auðmýkt og sem

einskonar sáttasemjarar og skynjuðu aldrei þannig gjá, að ekki hefði mátt brúa eða hreinlega bíða aðeins með.

Ljóst er að ekkert stjórnarmynstur myndi framkalla eins miklar umbætur og ef þessir fimm flokkar hefðu komið sér saman um samstarf. Miklar breytingar eru í heiminum og mikil er ábyrgð Pírata að boða von og umbætur.

Sá mikli samhugur og samvinna sem tókst svo vel til að skapa við upphaf þessa þingveturs meðal þingmanna Pírata var ómetanlegt veganesti inní störfín á yfirstandandi þingi. Það tókst að vekja þennan anda einhugs og samvinnu við þinglokin, þar sem okkur tókst að ná í gegn m.a. aukadegi til að ræða um nýja dómsstigið sem var verið að setja á. Ef Píratar hefðu ekki haldið lifandi umræðu um mögulegt vantraust, hefði þetta mál verið afgreitt í skjóli nætur og nógu slæmt var málið samt. Píratar börðust fyrir lengri tíma til að vinna flókin réttindamál sem varða viðkvæmustu hópa landsins, auk þess sem tókst að ná rafrettumálinu og steramálinu af dagskrá. Þingflokknum tókst að fá fjármálaráðherra sem og formann fjárlaganefndar til að viðurkenna úr ræðustól Alþingis að fjármálaáætlun stæðist ekki lög um opinber fjármál. Það tókst einnig að tryggja að OPCAT myndi falla undir umboðsmann Alþingis, að tryggja ókeypis aðgengi að rafrænni fyrirtækjaskrá og að byggja allskonar brýr á milli fólks á Alþingi um mikilvæg málefni sem munu án efa gera þingstörfín skilvirkari til framtíðar.

Stóru málefnið á 146. löggjafarþingi

Nokkur mál stóðu upp úr á þinginu, og oftast af slæmum ástæðum. Stærstu málin verða rakin hér í stuttu máli.

Kjararáðsmálið

Daginn eftir kosningarnar tilkynnti Kjararáð um umtalsverða hækkun á launum þingmanna og ráðherra, eða nærri 45%. Þessi tilkynning kom öllum að óvörum, og var sérstaklega skrytín í ljósi þess að formaður Kjararáðs gæti ómögulega hafa verið meira upptekinn daginn sem ákvörðunin var tekin í öðru hlutverki sínu sem formaður yfirkjörstjórnar Suðvesturkjördæmis. Því er ljóst að ákvörðunin hafi verið tekin löngu fyrirfram en staðfest á stuttum fundi á kjördegi.

Píratar bentu strax á að því að þessi ákvörðun gæti ekki samræmst lögum um kjararáð, þar sem ráðinu er gert að fylgja almennt launaþróun í landinu. Þó svo að laun þingmanna hafi verið lækkuð eftir hrún þá er hækkunin núna töluvert umfram það sem getur kallast leiðrétting þar á. Bjarni Benediktsson, þá starfandi fjármálaráðherra, lagði fram frumvarp um ný lög um kjararáð sem gerði einhverjar breytingar á skipulagi þess og tókst Þórhildi Sunnu að sannfæra meirihluta efnahags- og viðskiptanefndar um að færa tvær breytingartillögur í átt að bættu gagnsæi inn í meirihlutaálit nefndarinnar og þar með inn í lögin sjálf. Aðrar breytingartillögur Pírata sem miðuðu að því að tryggja gagnsæi í störfum Kjararáðs var hafnað. Í kjölfarið lögðu Píratar fram frumvarp um breytingar á lögum um kjararáð sem miðuðu að því að leiðrétta launin og skerpa á skyldum Kjararáðs. Það frumvarp var sett sem eitt af forgangsmálum flokksins, og mælti Jón Þór Ólafsson fyrir því í fyrstu umræðu, en svo fór það til efnahags- og viðskiptanefndar þar sem það var aldrei tekið á dagskrá, þrátt fyrir ítrekaðar óskir. Dagskrárvald í nefndum liggur hjá nefndarformanni.

Fjármálastefna og fjármálaáætlun

Ný lög um opinber fjármál kalla á að ný ríkisstjórn setji sér fjármálastefnu til fimm ára í upphafi kjörtímabils, og svo árlega fjármálaáætlun sem horfir fimm ár fram á veginn. Fjármálastefnan var sett í fyrsta sinn í vor, en fjármálaáætlun hafði verið gerð einu sinni áður, en án umsagnar fjármálaráðs. Þessi tvö atriði skapa svo umgjörð um árleg fjárlög, og því er nauðsynlegt að vel sé að þeim staðið.

Samþykkt fjármálastefna á eftir að valda okkur vandræðum á næstu fimm árum. Mörg atriði hreinlega vantar í stefnuna og því er erfitt að sjá hvernig fjármálaáætlun og fjárlög eiga að fylgja henni. Þá ýtir tillagan undir spennu í því umhverfi sem við búum við. Umhverfið kallar á uppbyggingu í heilbrigðiskerfinu, uppbyggingu á húsnæðismarkaði og endurnýjun í menntamálum. Á holóttum vegum er viðmið um 41,5% af vergri landsframleiðslu í opinber útgjöld, að allar einskiptis tekjur fari í skuldaniðurgreiðslu og að tekjur og útgjöld eigi að fylgja aukningu á vergri landsframleiðslu. Þetta er mjög háskalegur línudans.

Fjármálastefnunni fylgir engin sviðsmyndagreining, en það þarf ekki stærðfræðing til þess að sjá að ef ekki verður vöxtur í fjölda ferðamanna, ef hægist um á húsnæðismarkaði eða einhver hiksti verður í þeim greinum sem hafa knúið áfram hagvöxt undanfarinna ára verður erfitt að framfylgja stefnunni og vinna á uppsafnaðri viðhaldsþörf á innviðum samfélagsins á sama tíma.

Gagnsæi er helsta vopnið gegn spillingu og geðþóttaákvörðunum stjórnvalda. Það er því gríðarlega mikilvægt að fjármálaáætlun sé sett fram á skýran og skilmerkilegan máta til þess að það liggi fyrir, fyrir fram, hverjar fjárheimildir framkvæmdavaldsins séu. Stefnumörkun í fjármálaáætlun á að binda hendur ráðherra í ákvörðunum um það hvernig hann notar þær fjárheimildir sem hann hefur til umráða. Fjármálaáætlunin er mjög ógagnsæ, upphæðum er ekki skipt niður á málefnasvið sem gerir það mjög erfitt að greina hvernig fjárveitingar til einstakra málaflokka eiga að vera. Þar sem upplýsingarnar eru svo af skorum skammti var í raun mjög erfitt að greina hvaða áhrif hún myndi hafa á einstaka stofnanir og verkefni.

Það liggur í augum uppi að gera má ráð fyrir einhverjum byrjunarörðugleikum þegar ný ríkisstjórn tekur við en í stað þess að nota það sem afsökun væri eðlilegra að nýta tækifærið til þess að gera betur, ekki til þess að taka tillit til ábendinga um hvað betur mætti fara næst heldur að gera það strax. Ekki á að samþykkja gallaða fjármálaáætlun að ástæðulausu. Gölluð fjármálaáætlun er verri en engin fjármálaáætlun.

Til að reyna að varpa betur ljósi á vinnulag í undirbúningi fjármálaáætlunar og að auka gagnsæi í ákvörðunartöku um hana spurði Jón Þór Ólafsson fjármála- og efnahagsráðherra í óundirbúnum fyrirspurnum þann 9. maí hvort að hann hefði aðgang að upplýsingum sem liggja til grundvallar fjármálaáætluninni? Ef ekki, myndi hann þá ekki óska eftir slíkum aðgangi? Ef ráðherra hefði aðgang, eða þegar hann fengi þann aðgang, myndi hann jafnframt veita þingmönnum aðgang? Ráðherra svaraði á þann veg að hann hefði gögnin ekki sjálfur og taldi það spilla hugmyndafræðinni ef að þau væru til staðar við þessa vinnu.

Þar sem fjármálaáætlun var svo ógagnsæ og illa unnin var sú ákvörðun tekin að reyna að ná þessum upplýsingum fram með öðrum leiðum. Það yrði svo fyrsta skrefið að því að geta tekið upplýsta ákvörðun um fjármálaáætlunina. Jón Þór Ólafsson og Björn Leví Gunnarsson sendu fyrirspurn á alla ráðherra ríkisstjórnarinnar og spurðu um tekjur og gjöld ráðuneytanna og allra undirstofnana sem heyrðu undir ráðuneytin. Var afstaða Pírata sú að ógagnsæið gerði það að verkum að ekki væri hægt að taka ákvörðun um fjármálaáætlun. Þegar þetta var ljóst boðaði fjármála- og efnahagsráðherra Björn Leví Gunnarsson, fulltrúa Pírata í fjárlaganefnd á fund í fjármálaráðuneytinu með starfsfólki ráðuneytisins. Á þeim fundi kom það fram að upplýsingarnar sem fjármálaáætlunin byggði á væru raunverulega ekki til. Fjármálaáætlunin byggði því að miklu leyti á ágiskunum starfsmanna ráðuneytanna og ekki á neinum málefnalegum grundvelli.

Í ljósi þessarar upplýðstrunar kröfðust Píratar að formaður fjárlaganefndar, sem og fjármálaráðherra myndu viðurkenna það í ræðustól Alþingis að fjármálaáætlun byggðu ekki á áreiðanlegum gögnum og því í andstöðu við lög um opinber fjármál. Enda var það afstaða Pírata að með öðru móti væri óásættanlegt að þingið lyki þessu máli.

Píratar bentu þá að það væri nauðsynlegt að vinna fjármálaáætlun betur og lögðu því til að vísa henni frá. Meirihluti Alþingis notaði þó tæpan meiri hluta sinn til að þrýsta fjármálaáætlun í gegn á síðasta starfsdegi þingsins fyrir sumarhlé, samkvæmt dagskrá, og var hún þá samþykkt án breytinga. Með því að samþykkja svo gallaða fjármálaáætlun hefur meirihlutinn tryggt að umræður um fjárlög í haust og fjármálaáætlun næsta árs verði erfiðar og muni litast af þessum sömu ófaglegu og ógagnsæu vinnubrögðum.

Skipun í Landsrétt

Nýtt millidómstig, Landsréttur, var stofnaður á síðasta löggjafarþingi með lögum nr. 50/2016 og átti sú breyting að fela í sér mikla úrbót á dómsskerfinu. Samkvæmt lögnum átti að skipa 15 dómara áður en að rétturinn tæki til starfa. Dómsmálaráðherra fékk tillögur að aðilum sem voru metnir hæfir af dómnefnd, en dómsmálaráðherra ákvað að gera breytingar á tillögnum með þeim hætti að fjórum úr hópi 15 hæfustu var skipt út fyrir fjóra aðra sem voru metnir síður hæfir. Ráðherra færði fjögur rök fyrir þessari breytingu: 1) kynjasjónarmið, 2) dómarareynsla, 3) lögmannsreynsla, og 4) að það væri nauðsynlegt að horfa upp úr Excel skjölum. Fyrstu rökin eru ógild þar sem tveimur körlum var skipt út fyrir tvo aðra karla. Önnur og þriðju rökin eru ógild þar sem horft var framhjá öðrum aðilum sem voru metnir meira hæfir sem höfðu jafn mikla eða meiri dómara- og lögmannsreynslu en þeir sem voru færðir upp. Fjórðu rökin eru ekki rök, heldur ósk um að hentisemi ráðherra verði látin óafskipt þrátt fyrir skort á raunverulegum rökum. Umsækjendur voru ekki færðir úr 15 manna hópnum eftir hæfni, heldur að því er virðist eftir hentisemi - m.a. var umsækjandinn í 7. sæti samkvæmt mati dómnefndarinnar færður. Það virðist augljóst að um pólitíska geðþóttaákvörðun hafi verið að ræða, ekki síst þegar litið er til pólitískrar sögu þeirra sem voru látnir víkja, og tengslum sumra þeirra sem komu í staðinn.

Píratar mótmældu þessu fyrirkomulagi harðlega og kröfðust þess að dómsmálaráðherra rökstyddi tillögu sína með raunverulegum hætti, í samræmi við lög, eða dragi öðrum kosti breytingar sínar til baka. Við því var ekki orðið og atkvæðagreiðslan fékk að fara í gegn án þess að aðrir en lítill hluti þingmanna hafi fengið að sjá gögnin sem lágu niðurstöðunni til grundvallar. Píratar ræddu að leggja fram vantrauststillögu á dómsmálaráðherra vegna þess að augljóslega var um að ræða ásetning til að ganga gegn rannsóknar- og upplýsingaskyldu ráðherra, ásamt því að pólitískir hagsmunir fengu að ganga fyrir faglegu mati. Hins vegar var ljóst að án frekari stuðnings annarra flokka myndi slík tillaga ekki ná fram að ganga, þannig að farið var þess í stað þá leið að krefjast rannsóknar á framgangi ráðherra í stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd. Þá kröfðust Píratar einnig nafnakalls í atkvæðagreiðslunni. Tveir þeirra umsækjenda sem voru metnir hæfastir af dómnefnd hafa höfðað mál á hendur íslenska ríkinu, þegar þessi skýrsla er skrifuð og hefur héraðsdómur nú þegar dæmt dómsmálaráðherra brotlega við lög vegna meðferðar sinnar á málinu

Afturvirk skerðing lífeyrisréttinda

Félags- og jafnréttismálaráðherra óskaði eftir því við velferðarnefnd að nefndin legði fram frumvarp sem miðaði að því að leiðrétta mistök sem gerð voru í breytingu á lögum um almannatryggingar í lok síðasta kjörtímabils. Samkvæmt orðalagi laganna átti ekki að skerða lífeyri vegna lífeyrissjóðsgreiðslna, meðan greinargerðin lýsti tilætluninni á þann hátt sem stóð til að lagasetningin yrði — þ.e. að allar tekjur lífeyrisþega skyldu hafa sama vægi við

skerðingar. Höfðu þá Sjúkratryggingar Íslands farið eftir ásetningi laganna við útgreiðslu á lífeyri til ellilífeyrisþega í janúar og febrúar 2017, á skjön við lögin.

Vegna eðlis málsins var óskað eftir trúnaði um málið til að skapa ekki lögmætar væntingar um hærri lífeyrisgreiðslur, á meðan vandamálið var lagað. Trúnaðurinn gerði það að verkum að þingmenn sem voru ekki meðvitaðir um málið, þar með talið þingmenn Pírata, fóru að spyrja spurninga sem röktu málið upp. Í ljós kom að samkvæmt lögunum hefðu lífeyrisgreiðslur til ellilífeyrisþega átt að vera samtals 5 milljörðum krónum hærri á þessum tveimur mánuðum (um 2,5 milljarðar á mánuði). Píratar færðu þau rök í málinu að mistök af þessu tagi ættu ekki að sleppa í gegn vegna fúsks, og að óeðlilegt væri að laumupúkast með mistök þegar þau kæmust upp, en ennfremur að það væri algjörlega gegn allri góðri venju að breyta lögum afturvirk. Þá var undarlegt að ráðherra skyldi biðja velferðarnefnd að taka þetta mál upp með þessum hætti, og að ríkislögmaður hafi skilað minnisblaði til velferðarnefndar sem ríkti svo mikill trúnaður um að ekki mátti sýna jafnvel öðrum þingmönnum.

Píratar lögðu fram breytingartillögu um að breyta gildistökuákvæðinu þannig að það tæki ekki gildi afturvirk, eftir að hafa fengið umsagnir þess efnis að veruleg hætta væri á því að ríkið yrði bótaskyldt vegna mistakanna og að það skapaði mjög slæmt fordæmi, að lög gætu verið sett afturvirk. Þeirri breytingartillögu var hafnað.

LSR málið

Fyrir áramót var til umfjöllunar frumvarp til breytinga á lögum um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins. Snerist það annars vegar um að færa rúmlega 100 milljarða króna úr ríkissjóði inn í LSR til að leiðrétta uppsafnaðan tryggingafræðilegan halla sjóðsins og hins vegar að skerða lífeyrisréttindi sjóðsfélaga, sem eru flestir ríkisstarfsmenn. Margsinnis var bent á að í frumvarpinu fólst brot á samkomulagi milli ríkisins og BSRB, og má segja að þessi aðgerð hafi verið ákveðin stríðsfirlýsing að hálfu ríkisins. Þá var einnig varað við því að þessi stóra millifærsla gerði ekkert til að laga þá galla í lífeyrissjóðskerfinu sem urðu til þess að hallinn safnaðist upp til að byrja með. Þá hafði ekki verið gerð nein greining á efnahagslegum afleiðingum þess að flytja 100 milljarða króna úr ríkissjóði inn í lífeyrissjóð með þessum hætti, og fjármálaráðuneytið hélt því jafnframt fram að aðgerðin væri efnahagslega hlutlaus, þrátt fyrir að geta ekki sýnt neina útreikninga því til stuðnings. Þrátt fyrir þessar athugasemdir var frumvarpið samþykkt. Í kjölfarið lögðu Píratar til þingsályktunartillögu um heildarúttekt á starfsemi lífeyrissjóðskerfisins og endurskipulagningu þess, sem komst ekki á dagskrá þingsins. Það verður lagt fram að nýju í haust.

Jafnlaunavottun

Ríkisstjórnarfrumvarp um jafnlaunavottun var lagt fram í byrjun apríl 2017. Frumvarpið var lagt fram af hálfu Þorsteins Víglundssonar, félags- og jafnréttismálaráðherra, en málið var sérstakt áherslumál hjá Viðreisn. Í frumvarpinu eru lagðar til breytingar á lögum um jafnan rétt karla og kvenna, um að skylda fyrirtæki og stofnanir, með fleiri en 25 starfsmenn að jafnaði, til að afla sér sérstakrar vottunar faggilts vottunaraðila sem staðfestir að viðkomandi fyrirtæki eða stofnun uppfylli kröfur staðalsins ÍST 85:2012 hjá Staðlaráði, gjarnan nefndur Jafnlaunastaðall.

Byrjað var að kynna frumvarpið fyrir erlendum fjölmiðlum löngu áður en það var lagt fram á Alþingi og víða erlendis virtist fólk halda að það væri orðið að lögumán þess að það hafi einu sinni verið lagt fram. Sem dæmi um umfjöllun í erlendu pressunni var þegar Bjarni Benediktsson, forsætisráðherra, tók þátt í setningu listaviku *He for She*-jafnréttisátaksins sem fram fór í New York í marsbyrjun og talaði um jafnréttisáherslur á Íslandi, og um jafnlaunafrumvarpið sem enn hafði ekki verið lagt fram. Þorsteinn Víglundsson talaði áfram um frumvarpið, sem enn var ekki komið til Alþingis, á fundi kvennanefndar Sameinuðu þjóðanna í Allsherjarþinginu í New York síðar í mánuðinum.

Gríðarlega mikil vinna fór í það af hálfu ríkisstjórnarinnar að tala um ágæti frumvarpsins löngu áður en það var lagt fram. Væntingar voru miklar en því miður stóð frumvarpið engan veginn undir væntingum og var að mati Pírata alls ekki fullbúið þegar það loks var lagt fram.

Í umsögnum kom fram margvísleg gagnrýni á frumvarpið, sér í lagi frá Staðlaráði Íslands sem harmaði samráðsleysi við ráðið sem sendi allsherjar- og menntamálanefnd bréf þess efnis að tillögur um að kröfur staðalins skuli birtar í reglugerð jafngildi eignaupptöku ráðherra á eignum ráðsins. Píratar bentu á mikilvægi þess að staðallinn, sem yrði ígildi laga, yrði opinber, og bentu á að auðvitað hefði ráðherra átt að fá samþykki Staðlaráðs fyrir birtingu áður en frumvarpið var lagt fram, frekar en að ganga út frá því að reyna að ná samningum eftir að staðallinn yrði festur í lög — sem er ekki sterk samningsstaða.

Eins kom fram í meðförum nefndarinnar að faggildingarsvið einkaleyfastofu væri ekki undir það búin að hefja faggildingar á vottunaraðilum á þeim tíma sem frumvarpið gerði ráð fyrir. Það átti því að nægja fyrir fyrirtæki sem vildu taka að sér að gerast vottunaraðilar að sækja um faggildingu til þess að geta farið að meta fyrirtæki samkvæmt jafnlaunastaðlinum. Framkvæmd sem mætti líkja við að það sé nóg að sækja um að fara í bílpróf til þess að mega keyra vörubíl.

Fulltrúar Pírata í allsherjar- og menntamálanefnd lögðu til nefndarálit með frávísunartillögum og vildu láta vísa frumvarpinu aftur til ríkisstjórnarinnar þar sem það yrði unnið betur. Við því var ekki orðið. Píratar tóku skýrt fram að þeir styðja tilgang og markmið frumvarpsins enda séu jöfn kjör kynjanna ein af grunnstoðum jafnréttissamfélags. Þeir bentu hins vegar á að tími til umfjöllunar um málið hafi verið af mjög skorum skammti og margir þættir þess óútskýrðir. Þá hafi engin málefnaleg rök komið fram sem rökstyðja að þetta stóra og mikilvæga mál sé afgreitt í þessum flýti á vorþinginu. Líklegast verður að telja að helsta ástæðan að baki óðagotsins sé sú að mjög vandræðalegt yrði fyrir félags- og jafnréttismálaráðherra að fá frumvarpið ekki samþykkt á vorþingi, en þau skapa auðvitað ekki nauðsyn til þess að afgreiða frumvarpið í flýti.

Frumvarpið var samþykkt 1. júní með 49 atkvæðum gegn 8. Sjö þingmenn Pírata og einn þingmaður Framsóknarflokks greiddu atkvæði gegn því og sex sátu hjá, þar af 3 þingmenn Pírata.

Sterafrumvarpið

Lagt var fram á Alþingi frumvarp sem hafði það að markmiði að banna tiltekin frammistöðubætandi efni og lyf. Frumvarpið lagði til að varsla og meðferð efnanna yrði refsiverð með allt að 2 ára fangelsisvist. Fól frumvarpið þannig í sér nýjar refsingar við brotum sem varða meðferð ólöglegra efna. Frumvarp þetta kom Pírötum á óvart af nokkrum ástæðum, en þar má m.a. nefna að ekki hafði farið fram nein greining á þörf fyrir slíkt bann né auknar refsingar auk þess sem að frumvarpið kom frá heilbrigðisráðherra sem lýsti sjálfum sér sem frjálslyndum og fylgjandi þess að stíga skref í átt að afglæpavæðingu vímuefna áður en hann settist í ráðherrastól.

Málið var tekið fyrir í velferðarnefnd, þar sem nefndarmaður Pírata beitti sér fyrir því að frumvarpið yrði ekki að lögum óbreytt. Helstu breytingartillögur Pírata fólust í því að meðferð vörslu- og neysluskammta yrði refsilaus, sem nokkurs konar vísi að því að taka upp svokallaða portúgalska stefnu í vímuefnamálum á Íslandi. Þá var einnig bætt við frumvarpið ákvæðum um fræðslu og forvarnir. Þegar breytingartillögur nefndarinnar voru komnar fram dró heilbrigðisráðherra frumvarpið óvænt til baka. Erfitt er að skýra hvers vegna ráðherrann ákvað að draga frumvarpið til baka, en þó virðist sem svo að mikil andstaða hafi verið meðal sérfræðinga ráðuneytisins við það að portúgalska leiðin næði einhverri framgöngu hér á landi. Því er nokkuð erfitt að leggja mat á það hver afstaða ráðherra raunverulega er, þar sem hann hefur áður stutt skref í átt að afglæpavæðingu.

Píratar munu vinna áfram að afglæpavæðingu vímuefna og upptöku á stefnu sem hefur hugmyndafræði skaðaminnkunar að leiðarljósi.

Sala á Arion banka

Fjórir fyrrum kröfuhafar Kaupþings keyptu í vor tæplega 30% hlut í Arion banka af Kaupþingi, en miklar efasemdir komu upp um ágæti kaupendanna. Um 17% hlutur í Arion banka var keyptur af fyrirtækjum í eigu sjóða sem er hægt að rekja til Cayman eyja, en svo hverfur slóðin. Þá er lítil hluti í eigu dótturfyrirtækis Goldman Sachs fjárfestingarbankans, en erfitt hefur reynst að sannreyna hvort Goldman Sachs sé raunverulegur eigandi eða ekki. Til viðbótar kom í ljós að vogunarsjóðurinn Och-Ziff var einn kaupendanna, aðeins örfáum mánuðum eftir að sjóðurinn var skikkaður til að borga rúmlega \$400 milljónir Bandaríkjadala í sektir vegna mútumála sem komst upp um í ýmsum Afríkulöndum. Málið hefur verið til umræðu í Efnahags- og viðskiptanefnd, og sökum skorts á haldbærum upplýsingum og ásættanlegum svörum, samhliða sífurðulegri atburðarrás, mun málið vera áfram til umræðu í nefndinni. Í kjölfar þess að málið kom upp lögðu Píratar fram frumvarp sem sneri að því að lækka hlutfall eignarhalds sem miðað er við fyrir upplýsingagjöf eigenda fjármálafyrirtækja úr 10% niður í 0%, en það komst ekki á dagskrá þingsins.

Skýrslan um einkavæðingu Búnaðarbanka Íslands hf.

Rannsóknarnefnd Alþingis um þátttöku Hauck & Aufhäuser Privatbankiers KGaA í einkavæðingu Búnaðarbanka Íslands hf. árið 2003 skilaði skýrslu sinni í lok mars, en í skýrslunni kom fram að bankinn var aldrei í reynd fjárfestir í Búnaðarbankanum, heldur

aðeins milliliður í fléttu sem gekk út á að blekkja stjórnvöld. Í kjölfar birtingar á skýrslunni tók stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd málið til umfjöllunar og fékk ýmsa aðila, þar með talið Fjármálaeftirlitið, sem hafði eftirlitshlutverk gagnvart viðskiptunum á sínum tíma, og Ólaf Ólafsson, sem var lykilmáður í viðskiptunum, á sinn fund. Málinu er í raun lokið að svo stöddu, þó að mörgum spurningum sé enn ósvarað, og að ástæða sé til að fara í nánari rannsókn. Ljóst er að lærdómurinn sem verður dreginn af þessu snýr að mikilvægi gagnsæis og strangs eftirlits í einkavæðingarferlum, ásamt því að gæta verður þeim mun betur að sjálfstæði og hæfni eftirlitsstofnanna.

Píratar hafa lagt fram tillögur að frekari rannsóknnum, og munu fylgja þessu eftir með tillögum um styrkingu regluverksins. Einnig hafa Píratar óskað eftir skýrslu um ýmis atriði sem snýr að skattaumhverfinu, sem tengist ekki þessari skýrslu beint, en tengist engu að síður tilhneigingu auðmanna til að fela eignir á aflandssvæðum.

Þjónusta við fatlað fólk

Félags- og jafnréttismálaráðherra lagði fram tvö stjórnarfrumvörp um málefni fatlaðs fólks þar sem meðal annars var fjallað um lögfestingu NPA-þjónustu. Annars vegar frumvarp til laga um þjónustu við fatlað fólk með miklar stuðningsþarfir, sem lagt var fram 3. apríl, og hins vegar frumvarp til laga um breytingu á lögum um félagsþjónustu sveitarfélaga, þar sem meðal annars er fjallað um innleiðingu samnings Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks, sem var lagt fram 4. apríl. Þessi tvö frumvörp fólu í sér viðamiklar breytingar á réttindum og stöðu fatlaðs fólks og möguleika þeirra á að sækja sér aðstoð. Mikið af þessum breytingum voru til batnaðar en bæði frumvörpin voru því miður gölluð að miklu leyti. Má þar m.a. nefna misræmi á samráði við hagsmunasamtök fatlaðra, kvóta á fjölda NPA-samninga, og að ekki væri tekið á ófaglegri og gallaðri þýðingu á samningi um réttindi fatlaðs fólks. Þá átti að færa ráðherra úrskurðarvald um lögmæti reglna sveitarfélaga, sem er mjög svo óvenjulegt í stjórnsýslurétti, en slík framkvæmd felur í sér aukið vald ráðherra á kostnað sveitarfélaga. Fulltrúi Pírata í velferðarnefnd hafði við vinnu sína til hliðsjónar niðurstöðu rýnifundar Pírata um frumvörpin.

Sameiginleg niðurstaða fulltrúa í velferðarnefnd var að frumvarpið væri ekki tilbúið og því var það ekki afgreitt úr nefndinni. Nefndarmenn voru almennt sammála um að ekki hefði gefist nægjanlegur tími til að skoða það nógu vel, að fleiri sérfróðir gestir hefðu þurft að koma fyrir nefndina og nefndarmenn hafi þurft meira rými til að fara yfir upplýsingar í svo viðamiklum og mikilvægum málum.

Uppreist æru

Í júní 2017 kom fram að fyrrum barnaníðingur, sem starfað hefði áður sem lögmaður, hafði fengið uppreist æru, en í kjölfarið stefndi hann ríkissaksóknara fyrir dómstóla til að fá réttindasviptingu sína fellda niður. Réttindasvipting hans var felld niður og í kjölfarið fór fram mikil umræða í samfélaginu sem leidd var af brotapolum mannsins um brot mannsins, meðferð stjórnvalda á máli hans sem og annars kynferðisbrotamanns sem hlaut uppreist æru á sama tíma.

Þingmenn Pírata fjölluðu nokkuð um málið. Kom málið fyrst til umfjöllunar hjá stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd þar sem nefndin kallaði eftir því að fá gögn um uppreist æru umrædds manns. Formaður nefndarinnar, Brynjar Níelsson, samþykkti að taka við gögnum um málið í trúnaði, en sú ákvörðun hlaut mikla gagnrýni af hálfu nefndarmanna Pírata, Birgittu Jónsdóttur og Jóns Þórs Ólafssonar. Þá mótmæltu nefndarmenn Pírata leyndarhyggju ráðherra og nefndarformanns í máli þessu.

Svo fór að ráðherra var boðaður á fund stjórnskipunar- og eftirlitsnefndar en ekki var orðið við beiðnum nefndarmanna um að fundurinn skyldi opin. Þá krafðist Þórhildur Sunna Ævarsdóttir, nefndarmaður Pírata í allsherjar- og menntamálanefnd, þess að dómsmálaráðherra kæmi fyrir opin fund nefndarinnar. Orðið var við því, en nefndin fékk einnig á fund sinn Berg Þór Ingólfsson, faðir eins brotþola í málinu, sem greindi nefndinni frá sinni upplifun af málinu. Í kjölfarið á háværrí umræðu um þessi málefni gaf úrskurðarnefnd um upplýsingamál út úrskurð þar sem úrskurðað var að ráðherra yrði skylt að gera opinberar upplýsingar, þ.m.t. meðmælendur, þeirra er hefðu hlotið uppreist æru. Kom þá í ljós að Benedikt Sveinsson, faðir forsætisráðherra, var einn meðmælenda þeirra barnaníðinga sem fengu uppreist æru á síðasta ári. Fjölmíðlaumfjöllun leiddi í ljós að dómsmálaráðherra hafði greint forsætisráðherra frá þessu um tveimur mánuðum áður en að upplýsingarnar voru gerðar opinberar. Í því ljósi sleit Björt Framtíð stjórnarsamstarfi við Sjálfstæðisflokkinn og féll ríkisstjórnin því og boðað var til kosninga.

Þórhildur Sunna tók við sem staðgengill í þessu máli innan stjórnskipunar- og eftirlitsnefndar og óskaði ásamt Jóni Þóri Ólafssyni og öðrum nefndarmönnum eftir opnum fundi með dómsmálaráðherra og var orðið við því í það skiptið. Opin fund beggja nefnda má nálgast á heimasíðu Alþingis.

Sömuleiðis stóð Þórhildur Sunna að því að ná samkomulagi meirihluta nefndarmanna fyrir því að setja Brynjar Níelsson af sem formann nefndarinnar vegna ófaglegrar framgöngu sinnar í málum uppreist æru sem og öðrum málum á þessu stutta kjörtímabili. Málinu er ekki lokið og hefur Þórhildur Sunna meðal annars óskað eftir frumgögnum í málum er varða uppreist æru og hlotið til þess stuðning Jóns Þórs Ólafssonar og Svandísar Svavarsdóttur í nefndinni. Svara er beðið frá ráðuneytinu og verður málinu fylgt eftir þar til þingmenn Pírata telja það fyllilega upplýst.

Nefndarstörf

Stærstur hluti þingstarfanna fer í raun ekki fram í þingsal, heldur í fastanefndum og alþjóðanefndum þingsins. Fastanefndirnar eru átta talsins, og alþjóðanefndirnar átta. Píratar eiga eitt sæti í öllum fastanefndum þingsins nema allsherjar- og menntamálanefnd, þar sem við höfum tvö sæti, og stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd, þar sem við höfum tvö sæti. Í fastanefndum þingsins gefst meira ráðrúm til að fara djúpt ofan í málin, hitta gesti og fá umsagnir almennings, stofnanna, samtaka og fyrirtækja um málin sem eru til meðferðar.

Alþjóðanefndirnar eru ekki síður mikilvægur hluti þingstarfsins, þar sem við bæði ræðum við erlenda samstarfsfélaga um mikilvæg alþjóðamál og framvindu lýðræðis í heiminum, en einnig gætum við hagsmuna Íslands erlendis með þátttöku í þessum nefndum. Píratar eru alþjóðlega sinnaður flokkur og þess vegna viljum við leggja okkar af mörkum til að geta sinnt alþjóðastarfi á þann veg að við getum lært af kollegum okkar erlendis sem og beitt okkur fyrir að þau málefni sem við höfum sérhæft okkur í, séu á dagskrá í alþjóðasamstarfi. Við höfum því tekið að okkur trúnaðarstörf í þessum málaflokki. Við erum með formann Íslandsdeildar hjá Evrópuráði, varaformann Íslandsdeildar hjá ÖSE og Alþjóðáþingmannasambandinu. Þá var einn þingmanni okkar valin til að sitja í nefnd um mannréttindi þingmanna hjá Alþjóðáþingmannasambandinu. Við eigum sæti í fimm af átta alþjóðanefndum þingsins.

Hér á eftir verður greint stuttlega frá helstu atriðum vetursins í hverri nefnd.

Allsherjar- og menntamálanefnd

Aðalmenn: Þórhildur Sunna Ævarsdóttir og Gunnar Hrafn Jónsson

Varamenn: Björn Leví Gunnarsson og Birgitta Jónsdóttir

Nefndin fjallar um dóms- og löggæslumál, mannréttindamál, ríkisborgararétt, neytendamál, málefni þjóðkirkjunnar og annarra trúfélaga og jafnréttismál, svo og um mennta- og menningarmál og vísinda- og tæknimál.

Þegar hefur verið fjallað um eitt af stærri málum allsherjar- og menntamálanefndar, jafnlaunavottun, hér að ofan. Einnig fór mikið fyrir frumvarpi um verslun með áfengi og tóbak o.fl., en þar bárust nefndinni 94 umsagnir. Mál um útlendingalög (frestun réttaráhrifa), um úttekt á starfsemi fjölmiðla utan höfuðborgarsvæðisins og leiðir til að tryggja stöðu þeirra, um jafnræði í skráningu foreldratengsla, um nefnd um hæfni dómaraefna og aðsetur Landsréttar, um uppbyggingu að Hrauni í Öxnadal, vopnalög, rafræna undirritun sakborninga í sakamálum, um lánshæfi aðfararnáms hjá LÍN, samninga um framleiðslu vegabréfa, fjölda hæstaréttardómara, og jafnlaunavottun fengu afgreiðslu í nefndinni. Þá var meðal annars einnig tekið til umræðu fyrirhuguð sameining FÁ og Tækniskólans.

Nefndin lagði tvívegis til veitingu ríkisborgararéttar, samkvæmt venju, og fengu 82 einstaklingar ríkisborgararétt með lögum í kjölfarið; 31 í fyrra skiptið, 51 í því síðara.

Atvinnuveganefnd

Aðalmaður: Eva Pandora Baldursdóttir. Gunnar Ingiberg Guðmundsson sat sem hennar varamaður á þingi í vetur.

Varamaður: Halldóra Mogensen.

Nefndin fjallar um sjávarútvegsmál, landbúnaðarmál, iðnaðar- og orkumál, nýsköpun og tækniþróun, atvinnumál almennt og einnig nýtingu auðlinda á grundvelli rannsókna og ráðgjafar.

Fram til mars voru ekki mörg mál í nefndinni, því ráðuneytin höfðu ekki lagt inn mörg frumvörp. Sjómannaverkfallið var rætt, ásamt því að nefndin fór í ýmsar heimsóknir.

Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra lagði fram frumvarp um öflun sjávargróðurs, þ.e. þang og þara, í atvinnuskyni. Með frumvarpinu var þang og þari færður inn í lög um stjórn fiskveiða og þar með kvótavæddur. Píratar vildu gera miklar breytingar á frumvarpinu, m.a. að því að koma í veg fyrir að um kvótasetningu væri að ræða og að tryggja að lögin yrðu til bráðabirgða með það fyrir augum að framkvæma víðtækar rannsóknir á áhrifum þang- og þaratöku á lífríki sjávar.

Frumvarp Pírata um strandveiðar fékk ekki að komast á dagskrá í nefndinni, þrátt fyrir ítrekuð loforð um að það yrði tekið fyrir.

Ýmis önnur frumvörp komu fram, meðal annars bann við álaveiðum sem náði ekki í gegn, breytingar á lögum um framkvæmdarstjóð ferðamannastaða, sem varð að lögum án þess að breytingartillögur Pírata hafi náð í gegn. Þá var frumvarp sem snéri að vigtn sjávarafra og ísprósentu sem varð að lögum, og veitir fiskistofu heimild til að bæta eftirlit — þar var breytingartillögum Pírata aftur hafnað. Nefndin ræddi jafnframt um orkuskiptaáætlun, sem var til meðferðar í umhverfis- og samgöngunefnd.

Efnahags- og viðskiptanefnd

Aðalmaður: Smári McCarthy

Varamaður: Ásta Guðrún Helgadóttir

Nefndin fjallar um efnahagsmál almennt, viðskiptamál, þ.m.t. bankamál, fjármálastarfsemi og lífeyrismál, svo og skatta- og tollamál. Smári McCarthy skipaður í upphafi þings varamaður í efnahags- og viðskiptanefnd fyrir Evu Pandoru Baldursdóttur, sem var þá aðalmaður. Þá var efnahags- og viðskiptanefnd ein fárra nefnda sem var skipuð, því yfirstjórn þingsins vildi halda starfseminni í lágmarki meðan ekki var mynduð ríkisstjórn. Smári sat þó flesta fundi nefndarinnar, og tók við sem aðalmaður í nefndinni þegar Eva byrjaði í fæðingarorlofi.

Smári McCarthy var framsögumaður á tveimur málum í nefndinni, bæði mál frá Pírötum. Annars vegar frumvarp um fyrirtækjaskrá (aukinn aðgangur að fyrirtækjaskrá) (116. mál), sem varð að lögum, og hins vegar frumvarp um kjararáð (lækkun launa til samræmis við launapróun frá 2013), sem komst ekki á dagskrá nefndarinnar þrátt fyrir endurtekna óskir.

Nefndin fjallaði um fjölmörg EES mál, nokkur mál ríkisstjórnarinnar, og nokkur þingmannamál, ásamt því að taka upp umræður um söluna á Arion banka og frumkvæðisathugun á skipulagi bankakerfisins.

Fjárlaganefnd

Aðalmaður: Björn Leví Gunnarsson

Varamaður: Eva Pandora Baldursdóttir

Nefndin fjallar um fjármál ríkisins, fjárveitingar, eignir ríkisins, lánsheimildir og ríkisábyrgðir og lífeyrisskuldbindingar ríkissjóðs. Enn fremur skal nefndin annast eftirlit með framkvæmd fjárlaga.

Fjárlaganefnd var ein þeirra þriggja nefnda sem hóf störf fyrir áramót, þar sem unnin voru fjárlög ársins 2017, þar sem allir flokkar reyndu að vinna að einhverju samkomulagi. Þar voru helstu áherslur Pírata í takt við kosningaloforð um að setja heilbrigðiskerfið í forgang. Þingflokkar komu þar með mismunandi hugmyndir um fjármögnun heilbrigðiskerfisins, þar sem Píratar, Samfylkingin og VG vildu aukin

Þar settu Píratar, Samfylkingin og VG þakið á kröfur til heilbrigðismála á meðan aðrir flokkar voru með annað hvort engar hugmyndir eða miklu lægri upphæðir. Lykillinn að því að ná því sem hægt var að samþykkja, að núllstillta heilbrigðiskerfið, voru hugmyndir Pírata um að fella niður skuldahala heilbrigðiskerfisins í ríkisreikningi 2015 og lokafjárlögum 2016. Einnig lokuðu Píratar á þá hugmynd að auka fjárframlög til stjórnmalaflokka. Þó að samkomulagið hafi ekki endað í þeim upphæðum sem Píratar töldu að væri núllið þá fékkst loforð frá formanni fjárlaganefndar í ræðustól Alþingis að markmið fjárlagasetningarinnar væri að ekki þyrfti að fara út í niðurskurð og ef þær tölur sem nefndin samþykkti dygðu ekki til þá skuldsetti Alþingi sig til þess að brúa það bil til þess að koma í veg fyrir niðurskurð.

Stór hluti af því að ná markmiðinu um að núllstillta heilbrigðiskerfið var hugmynd Pírata um að afskrifa skuldir heilbrigðiskerfisins í gegnum ríkisreikning 2015 og lokafjárlög 2016. Án þess hefði líklega ekki náðst fjármagn á árinu 2017 til þess að brúa bilið að fullu.

Á nýju ári tók fjárlaganefnd til umfjöllunar fjármálastefnu, fjármálaáætlun og endurfjármögnun ríkisábyrgðar á Vaðlaheiðargöngum. Píratar skiluðu sér álit í öllum málum þar sem helst var gagnrýndur skortur á gagnsæi, fljótfernisvinnubrögð og skortur á því að fylgja þeim lögum og leikreglum sem Alþingi hefur sett sjálfu sér. Hvorki lögum um opinber fjármál né lögum um ríkisábyrgðir var fylgt.

Stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd

Aðalmenn: Birgitta Jónsdóttir og Jón Þór Ólafsson.

Varamenn: Gunnar Hrafn Jónsson og Smári McCarthy

Nefndin fjallar um stjórnarskrármál, málefni forseta Íslands, Alþingis og stofnana þess, kosningamál, málefni Stjórnarráðsins í heild og önnur mál sem varða æðstu stjórn ríkisins.

Nefndin fjallar um tilkynningar og skýrslur umboðsmanns Alþingis og Ríkisendurskoðunar. Nefndin hefur frumkvæði að því að kanna ákvarðanir einstakra ráðherra og verklag þeirra. Nefndin gerir tillögu um hvenær er rétt að skipa rannsóknarnefnd og gefur þinginu álit sitt um skýrslur þeirra.

Jón Þór Ólafsson var framsögumaður í frumkvæðisathugun nefndarinnar um tryggingu réttaröryggi borgaranna gagnvart stjórnsýslu dómstólanna, en markmiðið er að stjórnsýsla dómstólanna falli undir stjórnsýslulög og upplýsingalög, og að umboðsmaður Alþingis geti veitt stjórnsýslulegt eftirlit.

Nefndin ræddi líka Landsdómsmálið eins og rakið er að ofan, en málið þar verður áfram til meðferðar nefndarinnar. Ekki er gert ráð fyrir neinum frekari yfirlýsingum frá nefndinni meðan að dómsmál standa yfir.

Rætt var um skýslu rannsóknarnefndar Alþingis um einkavæðingu Búnaðarbankans. Þar situr Jón Þór Ólafsson í undirhópi sem er að meta hvort það eigi að ráðast í heildarrannsókn á einkavæðingu allra bankanna í aðdraganda hrunsins.

Ýmis önnur smærri mál voru tekin fyrir, m.a. mál um að endurreisa þjóðhagsstofnun í einhverri mynd, sem lyktaði með því að ákveðið var að vísa málinu áfram með tillögu um að Alþingi þurfi að koma sér upp efnahagsráðgjafardeild, í það minnsta.

Umhverfis- og samgöngunefnd

Aðalmaður: Einar Brynjólfsson

Varamaður: Halldóra Mogensen

Nefndin fjallar um umhverfismál, skipulags- og byggingarmál og rannsóknir, ráðgjöf, verndun og sjálfbærni á sviði auðlindamála almennt. Enn fremur fjallar nefndin um samgöngumál, þ.m.t. framkvæmdaáætlanir, byggðamál svo og málefni sveitarstjórnarstigsins og verkaskiptingu þess og ríkisins.

Guðrún Ágústa sótti nefndarfundi í síðustu þingvikunni, auk þess sem Gunnar Ingiberg hafði mætt á nokkra fundi þegar rætt var um mönnun dráttar- og lóðsbáta og báta sem þjónusta fiskeldi.

Ekkert umdeilt mál tekið fyrir í nefndinni, nema kannski það sem sneri að mönnun báta. Gunnari Ingiberg tókst með miklu snarræði að koma í veg fyrir "óhapp" varðandi það, og skilaði nefndin einu álit í því máli, líkt og í flestum málum.

Dæmi um góð mál sem voru afgreidd í sátt: Heimild til sveitarfélaga að innheimta bílastæðagjöld, breyting á lögum um Landmælingar Íslands, breyting á lögum um farþegaflutninga.

Rammaáætlun kom til kynningar í nefndinni, en var sett á ís mjög fljótt.

Nefndin var beðin um umsögn um Fjármálaáætlun og um Áætlun um orkuskipti. Ég skilaði sérumsögn um Fjármálaáætlun og var með fulltrúum VG á sérumsögn um Áætlun um orkuskipti.

Utanríkismálanefnd

Aðalmaður: Ásta Guðrún Helgadóttir

Varamaður: Gunnar Hrafn Jónsson

Nefndin fjallar um samskipti við erlend ríki og alþjóðastofnanir, varnar- og öryggismál, útflutningsverslun, málefni Evrópska efnahagssvæðisins og þróunarmál, svo og utanríkis- og alþjóðamál almennt. Samkvæmt 24. gr. þingskapa skal utanríkismálanefnd vera ríkisstjórninni til ráðuneytis um meiri háttar utanríkismál enda skal ríkisstjórnin ávallt bera undir hana slík mál, jafnt á þingtíma sem í þinghléum.

Nefndin fjallaði fyrst og fremst um nýjar EES gerðir, en tók einnig upp nokkur önnur utanríkismál og fundaði með erlendum gestum.

Nefndin heimsótti m.a. öryggissvæði NATO. Þar var í framhjáhlaupi minnst á þriggja milljarða króna uppfærslu á ratsjárkerfinu sem er hér á landi og dekkar stóran hluta Atlantshafs. Utanríkisráðherra svaraði fyrirspurn um málið á þann veg að sótt hefði verið um styrk til NATO en ekki væri gert ráð fyrir að allur kostnaðurinn félli á íslenska ríkið þrátt fyrir stór orð Bandaríkjaforseta um að auka greiðslupáttöku aðildarríkja Atlantshafsbandalagsins.

Velferðarnefnd

Aðalmaður: Halldóra Mogensen

Varamaður: Þórhildur Sunna Ævarsdóttir

Nefndin fjallar um sjúkra- og lífeyristryggingar, félagsþjónustu, málefni barna, málefni aldraðra og málefni fatlaðra, húsnæðismál, vinnumarkaðsmál og heilbrigðisþjónustu.

Nefndin hafði nokkur mikilvæg mál til umfjöllunar sem þegar hefur verið fjallað um, nánar tiltekið almannatryggingar (afturvirk skerðing lífeyrisréttinda), sterafrumvarpið og þjónustu við fatlað fólk.

Til umræðu hjá nefndinni kom frumvarp til laga um breytingu á lögum um sjúklingatryggingu sem fól aðallega þá breytingu í sér að koma í veg fyrir að þeir sem væru með virkt mál hjá sjúkratryggingastofnun gætu ekki borið mál sitt undir dómstóla. Var frumvarpið illa rökstutt og virtist ekki hafa farið fram nein greining um þörfina á þessari lagabreytingu. Töldu Píratar að ekki væri hægt að takmarka rétt borgaranna til að fara með mál sín fyrir dómstóla með þessum hætti án þess að mjög góðar ástæður lægju að baki. Halldóra samdi nefndarálit með breytingartillögu sem lagði til að grein þessi yrði felld brott. Eftir umræður í nefndinni ákváðu aðrir nefndarmenn minni hlutans svo að styðja þessa breytingartillögu. Eftir enn frekari umræður var ákveðið að þrýsta þessu máli ekki í gegn í ósætti og komst það aldrei til 2. umræðu.

Þann 9. maí var 60 greina frumvarpi vísað til velferðarnefndar, og stóð til að flyta því í gegn með lágmarks skoðun. Frumvarpið hafði að geyma margvíslegar breytingar á löggjöf um erlenda aðila á innlendum vinnumarkaði. Fól frumvarpið m.a. í sér margvíslegar heimildir til vinnslu persónuupplýsinga, sem Píratar töldu að þarfnaðist sérstakar skoðunar. Umsagnartími var stytur í viku og komu mjög fáar umsagnir inn á þeim tíma. Halldóra fór fram á að fá umsögn frá Persónuvernd og sagðist ekki geta afgreitt þetta mál fyrir en sú umsögn væri komin. Persónuvernd fékk sólahring til að skila inn umsögn og voru fulltrúar Persónuverndar ósáttir yfir því að hafa ekki verið beðnir um umsögn fyrir og að ekkert samráð hafði verið haft við þá við gerð frumvarpsins. Persónuvernd var með mjög alvarlegar athugasemdir við málið og var frumvarpið þess vegna ekki afgreitt.

Vinna í velferðarnefnd einkenndist af því að mörg stór og mikilvæg mál komu mjög seint til nefndarinnar og gafst lítil tími til að ræða þau fyrir þinglok. Þegar svo bar við var algengt að miklum þrýstingi var beitt af hálfu ríkisstjórnarinnar til að ná málunum í gegnum nefndina. Hefði ekki verið fyrir mótstöðu frá minni hluta nefndarinnar hefðu mörg illa unnin frumvörp orðið að lögum með ófyrirséðum afleiðingum.

Forsætisnefnd

Aðalmaður: Jón Þór Ólafsson

Jón Þór situr sem 3. varaforseti Alþingis, og stjórnar þingfundum í því hlutverki samkvæmt vaktaskipulagi forsætisnefndar.

Forsætisnefnd skipuleggur þinghaldið, hefur umsjón með alþjóðasamstarfi, fjallar um fjárhagsáætlanir þingsins og setur almennar reglur um rekstur þingsins og stjórnsýslu. Auk þess fjallar nefndin um þau mál sem forseti leggur fyrir hana eða varaforsetar óska að ræða.

Kjörbréfanefnd

Aðalmaður: Björn Leví Gunnarsson

Hlutverk kjörbréfanefndar er að prófa kjörbréf og kosningu nýkjörinna þingmanna og varapingmanna. Kjörbréfanefnd rannsakaði kjörbréf þingmanna og samþykkti þau. Nokkur vafamál voru afgreidd. Öll vafaatkvæði Pírata sem merkt voru “p” í stað “þ” voru talin Pírötum í hag.

Alþjóðaþingmannasambandið

Aðalmaður: Halldóra Mogensen og Birgitta Jónsdóttir

Markmið Alþjóðaþingmannasambandsins er vinna að friði og samstarfi meðal þjóða og treysta lýðræði og þjóðkjörin fulltrúaþing í sessi. Það skal m.a. gert með því að örva samskipti og samstarf þingmanna allra þjóða, og skiptast á skoðunum um alþjóðleg málefni.

Halldóra Mogensen mætti á þing Sameinuðu þjóðanna um málefni hafsins í New York sem nefndarmaður í IPU í febrúar. Þar talaði hún ein fundarfara fyrir hönd Íslands, og fjallaði m.a. um nauðsyn þess að grípa til aðgerða til að koma í veg fyrir alvarlegar afleiðingar af þeim skaða sem heimshöfin eru að verða fyrir vegna ofnotkunar og misnotkunar auðlinda, sem og loftslagsbreytinga. Þá undirstrikaði hún nauðsyn sjálfbærrar framleiðslu og sjálfbærrar neyslu og minnti á ábyrgð fyrirtækja og mikilvægi menntunar.

Birgitta Jónsdóttir og Halldóra Mogensen víxluðu á alþjóðanefndum í mars vegna áhuga Birgittu á að fylgja eftir málum sem hún hafði komið að innan IPU á fyrra kjörtímabili.

Evrópuráðsþingið

Aðalmaður: Þórhildur Sunna Ævarsdóttir

Varamaður: Ásta Guðrún Helgadóttir

Markmið Evrópuráðsins er að standa vörð um hugsjónir aðildarríkjanna um mannréttindi og lýðræði og stuðla að efnahagslegum og félagslegum framförum innan þeirra, en Evrópuráðsþingið er ein helsta stofnun ráðsins auk ráðherranefndarinnar.

Þórhildur Sunna Ævarsdóttir er formaður Íslandsdeildar Evrópuráðsþingsins, og situr þar í Laga- og mannréttindanefnd og Stjórn mála- og lýðræðisnefnd ásamt Stjórnarnefnd þingsins.

Þingmannanefndir EFTA og EES

Aðalmaður: Smári McCarthy

Varamaður: Ásta Guðrún Helgadóttir

Fundir nefndarinnar voru haldnir á Íslandi, Brussel, Kanada, Mexíkó, og mun nefndin funda á Svalbarða 26-28. júní nk. Sumir fundir á Íslandi voru undirbúningsfundir, en einnig tókum við á móti sameiginlegu EES nefndinni (EEA JPC) í Reykjavík til viðræðna um ýmis mál sem snúa að EES samstarfinu. Samhliða fundi EEA JPC í Reykjavík sat Smári McCarthy stjórnarfund EEA JPC einn fyrir Íslands hönd, vegna fjarveru formanns.

Ferðin til Brussel var annars vegar vegna funda með EFTA þingmannanefndinni ásamt þingmönnum frá Liechtenstein, Noregi og Sviss, og hins vegar vegna fundar Þingmannanefndar Íslands og Evrópusambandsins í Evrópuþinginu. Á fundi EFTA var aðallega rætt um stöðu EFTA ríkjanna vegna Brexit. Í Evrópuþinginu leiddi Smári umræður um viðskiptaþvinganir gegn Rússlandi, þar sem hann lagði áherslu á nauðsyn þess að þær hefðu nægilegt bit, og gagnrýndi þar Evrópusambandið fyrir að færa hlutfallslega litlar fórnir miðað við Ísland, til að ná markmiðum sínum.

Ferð Smára til Kanada og Mexíkó með Hönnu Katrínu Friðriksson, formanni nefndarinnar, var vegna svokallaðs “parliamentary lobbyism”, þar sem þingmenn heimsækja önnur lönd til að undirbúa jarðvegin fyrir samningaviðræður, í þessu tilfelli tengt viðræðum um uppfærslu á fríverslunarsamningum EFTA við löndin tvö. Núverandi fríverslunarsamningar eru svokallaðir fyrstu kynslóðar samningar sem fjalla aðallega um vöruviðskipti, en ekki um

þjónustuviðskipti, sem dæmi. Uppfærslan gæti aukið viðskiptatækifæri Íslenskra fyrirtækja í báðum löndunum. Í Kanada var fundað í Norska sendiráðinu með sérfræðingi í málefnum Kanada, og svo með þingfulltrúa utanríkisráðherra Kanada, viðskiptanefnd og utanríkisnefnd neðri deildar Kanadíska þingsins, og með fulltrúa í efri deild þingsins, ásamt öðru. Í Mexíkó voru fundir með fyrrum efnahagsráðherra Mexíkó, og svo núverandi efnahagsráðherra landsins, í utanríkisráðuneyti landsins með sendifulltrúa yfir málefnum Evrópu annars vegar og Norður-Ameríku hins vegar, og svo með fimm fulltrúum öldungadeildar Mexíkóska þingsins. Ferðinni lauk með samtölum við fulltrúa UNHCHR, World Bank og OECD.

Vestnorræna ráðið

Aðalmaður: Einar Brynjólfsson

Varamaður: Eva Pandora Baldursdóttir

Markmið ráðsins er að starfa að hagsmunum Vestur-Norðurlanda, gæta auðlinda og menningar Norður-Atlantshafssvæðisins, fylgja eftir samvinnu ríkisstjórna og landsstjórna Vestur-Norðurlanda, ofl. Ráðið snýst um formlegt samstarf Íslands, Grænlands og Færeyja.

Einn fundur haldinn hingað til, í Færeyjum í lok febrúar. Þar var fjallað um ýmis vandamál sem fylgja "karlmennskuímynd" í Færeyjum, á Grænlandi og Íslandi. Það var mjög áhugavert, svo ekki sé meira sagt. Auk þess var lagður grunnur að samstarfi við Norræna ungdómsráðið í framtíðinni, en þar eru áhugaverðar hugmyndir uppi sem nánar verður fjallað um á næsta fundi ráðsins, sem fram fer í Rvk. í ág/sept. nk. Líklegt er að afraksturinn verði þingsályktunartillaga á sviði lýðheilsu sem lögð verður fyrir öll þingin þrjú.

Þing öryggis- og samvinnustofnunar Evrópu

Aðalmaður: Halldóra Mogensen

Varamaður: Smári McCarthy

Markmið ÖSE er að stuðla að friði, öryggi og samvinnu aðildarlandanna og standa vörð um virðingu fyrir mannréttindum. Þing ÖSE hefur ekki fundað á árinu. Fundur verður haldinn í Minsk 5-9. júlí nk.

Birgitta Jónsdóttir var upprunalega skipuð í þessa nefnd, en hún og Halldóra Mogensen víxluðu á alþjóðanefndum í mars vegna áhuga Birgittu á að fylgja eftir málum sem hún hafði komið að innan IPU á fyrra kjörtímabili.

Tölfræðileg samantekt á þingstarfinu

Eins og segir í inngangi skýrslunnar getur hrein tölfræði teiknað upp afar skakka mynd af þingstarfinu. Allir þingmenn starfa á sinn hátt, sumir með meiri áherslu á störfin í þingsal, aðrir úti í samfélaginu, enn aðrir einbeita sér að nefndarvinnunni. Allir vinna öll þessi störf. Margir þingmenn hafa að auki hlutverk í alþjóðanefndum sem krefst viðveru þeirra erlendis, sem gerir það að verkum að þeir missa af atkvæðagreiðslum eða álíka. Píratar hafa haft þá vinnureglu að kalla til varamenn mjög frjálsglega, bæði til að byggja upp reynslu og að nýta starfskrafta varapingmanna sem mest. Þá getur það skekkt myndina enn frekar þegar persónuleg atriði á borð við veikindi, fæðingarorlof eða annað fær forgang yfir tölfræðina — sem þau eiga ætíð að gera. Við leggjum því til að þessari töflu verði tekið með öllum þeim fyrirvara sem mögulegur er.

Þegar fjallað er um störf Alþingis beinist athyglin oftast að ræðupólti þingsins. Sýnt er beint frá þingfundum í sjónvarpi og þar fer stór hluti af opinberri umræðu þingsins fram. Þingmenn Pírata fóru 1.482 sinnum í ræðustól á nýliðnu þingi og töluðu samtals í 3.322 mínútur og 32 sekúndur, eða ríflega 55 klukkustundir. Er þar með talin öll andsvör við ræðum annarra, ásamt auðvitað ræður þingmannanna.

Þingflokkur Pírata lagði fram 13 lagafrumvörp og 16 þingsályktunartillögur og voru þingmenn Pírata framsögumenn mála í nefndum í 10 málum. Einnig voru þingmenn Pírata, einn eða fleiri, meðflutningsmenn á 13 frumvörpum frá þingmönnum annarra flokka.

Eitt mikilvægasta verkefni flokka sem ekki eiga sæti í ríkisstjórn er að leggja fram fyrirspurnir til ráðherra, en eftirlitshlutverk Alþingis með framkvæmdavaldinu er nauðsynlegt lýðræðislegri umræðu. Píratar lögðu fram 91 fyrirspurn í vetur, um jafn ólík málefni og kynjamismunun, viðhald vegakerfisins, yfirferð kosningalaga og eignarhald fjármálafyrirtækja, svo fátt eitt sé nefnt.

Varapingmenn Pírata (eða sparipingmenn eins og þeir eru stundum kallaðir hjá okkur) sátu í samtals 262 daga á þingi. Þessi tala segir þó ekki mikið, inni á milli eru frídagar, og dagarnir í þinginu eru eins mismunandi eins og þeir eru margir. Skýrasta dæmið um slíkt er líklega þingseta Guðrúnar Ágústu Þórdísardóttur, en á fjórum dögum tók hún þátt í 183 atkvæðagreiðslum. Á sama tíma sat Andri Þór Sturluson á þingi í tvær vikur og greiddi aðeins einu sinni atkvæði. Þó telur þingflokkurinn það nokkuð afrek að hafa náð svona góðri þátttöku varamanna á jafn stuttu þingi og raun ber vitni.

Mæting á þingflokksfundi var almennt góð, en flest forföll þingmanna verða skýrð með viðveru varamanna. Skyldumæting er á þá fundi. Í töflunni hér að neðan er eingöngu mæting talin, en ekki litið til boðaðra forfalla vegna veikinda, starfa erlendis á vegum þingsins, eða annarra þátta sem geta þó skýrt flest frávik frá fullkominni mætingu.

	Ræður í þingsal	Heildar ræðutími (mín)	Fyrirspurnir	Þings-ályktunar-tillögur	Frumvörp	Fram-sögu-maður í málum	Nefndar-álit	Atkvæða-greiðslur	Mæting á þingflokksfundi	Dagar á þingi (varamenn)
Ásta Guðrún Helgadóttir	86	163,54	8	0	1	1	0	357	69%	-
Birgitta Jónsdóttir	131	339,38	10	0	2	1	1	405	86%	-
Björn Levi Gunnarsson	331	695,58	19	1	1	0	5	444	98%	-
Einar Brynjólfsson	113	301,36	19	2	0	2	0	263	86%	-
Eva Pandora Baldursdóttir	2	3,82	0	0	0	0	0	2	36%	Fæðingar-orlof
Gunnar Hrafn Jónsson	10	22,47	1	0	0	0	0	244	51%	Veikindafri
Halldóra Mogensen	106	184	7	1	0	1	3	443	93%	-
Jón Þór Ólafsson	132	239,72	24	2	2	1		427	86%	-
Smári McCarthy	215	576,65	13	5	2	2	3	440	80%	-
Þórhildur Sunna Ævarsdóttir	198	493,78	5	1	0	1	5	453	85%	-
Andri Þór Sturluson	10	31,75				0	-	1	10%	14
Guðrún Ágústa Þórdísardóttir	4	3,88	3	0	0	0	-	183	3%	4
Gunnar Ingiberg Guðmundsson	86	140,25	4	2	1	1	-	449	53%	137
Katla Hólm Þórhildardóttir	8	15,74	4	1	1	0	-	15	7%	9
Oktavía Hrunð Jónsdóttir	6	7,8	0	0	1	0	-	7	25%	14
Sara Elísa Þórðardóttir	7	17,6	0	0	0	0	-	3	5%	8
Viktor Orri Valgarðsson	37	85,21	3	1	2	0	-	147	22%	76

Þingmál

Hér er samantekt á þingmálum sem þingmenn Pírata voru ýmist 1. flutningsmenn eða meðflutningsmenn á á þingvetrinum. Sum þessarra þingmála eiga sér uppruna hjá öðrum flokkum, og eru þá einn eða fleiri þingmenn Pírata meðflutningsmenn á þeim — þau eru talin með án þess að ætlunin sé að draga úr þætti frumflutningsmanna úr öðrum flokkum.

Flest frumvörpin náðu ekki fram að ganga, né heldur flestar þingsályktunartillögurnar. Fyrirspurnum og skýrslubeiðnum er þó svarað, en enn er beðið eftir skýrslum sem óskað var eftir í vetur, þegar þessi skýrsla er skrifuð. Nánari upplýsingar um öll málin má finna á vef Alþingis.

Frumvörp

- Atvinnuleysistryggingar (bótaréttur fanga)
- Aukatekjur ríkissjóðs (nýskráning fyrirtækja)
- Brottnám líffæra (ætlað samþykki)
- Fjármálaþingmál (virkur eignarhlutur, tilkynningarskylda)
- Fjölmíðlar (textun myndefnis)
- Framhaldsskólar (opinberir framhaldsskólar og einkareknir framhaldsskólar)
- Fyrirtækjaskrá (aukinn aðgangur að fyrirtækjaskrá)
- Fæðingar- og foreldraorlof (andvana fæðingar)
- Grunnskólar (ritfangakostnaður)
- Kjararáð (lækkun launa til samræmis við launaþróun frá 2013)
- Kosningar til Alþingis (persónukjör þvert á flokka)
- Kosningar til Alþingis (skipting þingsæta)
- Kosningar til sveitarstjórna (kosningaaldur)
- Rafrettur og tengdar vörur
- Stjórn fiskveiða (strandveiðar)
- Sveitarstjórnarlög (íbúakosningar)
- Upplýsinga- og sannleiksskylda ráðherra
- Útlendingar (skiptinemar í framhaldsskólum)
- Virðisaukaskattur (tíðavörur og getnaðarvarnir)
- Þingsköp Alþingis (þingsæta ráðherra)
- Þingsköp Alþingis (líftími þingmála)

Þingsályktunartillögur

- Aðskilnaður fjárfestingarbanka og viðskiptabanka
- Aðgerðir gegn kennaraskorti
- Endurskoðun lögræðislaga
- Fjárfestingar í rannsóknum og þróun
- Fordæming aðgerða Bandaríkjaforseta gegn múslimum
- Heildarúttekt á starfsemi lífeyrissjóðakerfisins og endurskipulagning þess

- Heimspeki sem skyldufag í grunn- og framhaldsskólum
- Hjónavígslur og nafngiftir
- Húsnæði Listaháskóla Íslands
- Jafnræði í skráningu foreldratengsla
- Kjotrækt
- Lausn á undanskotum frá gjaldþrota fyrirtækjum
- Merking á vörum frá hernumdum svæðum Palestínu
- Millilandaflug um Hornafjarðarflugvöll
- Mótun klasastefnu
- Rafræn birting málaskráa og gagna ráðuneyta
- Rannsókn á fjárfestingarleið Seðlabanka Íslands
- Sameining Útlendingastofnunar og Þjóðskrár Íslands
- Samningaviðræður við Evrópusambandið
- Samþætting verknáms á grunnskóla- og framhaldsskólastigi
- Sálfræðipjónusta í opinberum háskólum
- Skilyrðislaus grunnframfærsla (borgaralaun)
- Stofnun embættis tæknistjóra ríkisins
- Uppsögn samkomulags við þjóðkirkjuna um kirkjujarðir o.fl. frá 1997
- Úttekt á starfsemi fjölmiðla utan höfuðborgarsvæðisins og leiðir til að tryggja stöðu þeirra

Skýrslubeiðnir

- Innleiðing barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna beiðni um skýrslu til dómsmálaráðherra
- Skatttekjur, skattrannsóknir og skatteftirlit beiðni um skýrslu til fjármála- og efnahagsráðherra
- Staða lýðræðis í stafrænum heimi, ógnir við friðhelgi einkalífs og einstaklingsfrelsi beiðni um skýrslu til dómsmálaráðherra

Fyrirspurnir

- Aðgerðaráætlun í geðheilbrigðismálum óundirbúin fyrirspurn til heilbrigðisráðherra
- Æskulýðsmál fyrirspurn til mennta- og menningarmálaráðherra
- Biðlisti barna eftir greiningu fyrirspurn til mennta- og menningarmálaráðherra
- Biðtími eftir mjaðma- og hnjáliðaskiptum fyrirspurn til heilbrigðisráðherra
- Dreifing blóðs fyrirspurn til heilbrigðisráðherra
- Fiskmarkaðir fyrirspurn til sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra
- Fjárfestingarleið Seðlabanka Íslands fyrirspurn til fjármála- og efnahagsráðherra
- Fjárheimildir í heilbrigðismálum óundirbúin fyrirspurn til heilbrigðisráðherra
- Fjárlagaliðurinn Sjúkrahús, óskipt fyrirspurn til heilbrigðisráðherra
- Fjöldi öryrkja og endurmat örorku fyrirspurn til félags- og jafnréttismálaráðherra
- Framlagning frumvarpa er varða upplýsinga- og tjáningarfrelsi fyrirspurn til mennta- og menningarmálaráðherra
- Gagnsæi fjármálaáætlunar óundirbúin fyrirspurn til fjármála- og efnahagsráðherra

- Gerð samnings um vegabréfsáritanafrelsi við Kósóvó fyrirspurn til utanríkisráðherra
- Gögn á vef Alþingis fyrirspurn til forseta
- Greiðslur og millifærslur fjárheimilda fyrirspurn til heilbrigðisráðherra
- Húsnæði ríkisstofnana fyrirspurn til fjármála- og efnahagsráðherra
- Húsnæðismál fyrirspurn til félags- og jafnréttismálaráðherra
- Íbúðir og íbúðarhús án íbúa fyrirspurn til samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra
- Kjarasamningar kennara fyrirspurn til fjármála- og efnahagsráðherra
- Kostnaðarþátttaka krabbameinssjúklinga fyrirspurn til heilbrigðisráðherra
- Lífeyrisgreiðslur almannatrygginga fyrirspurn til félags- og jafnréttismálaráðherra
- Lyfjaskráning fyrirspurn til heilbrigðisráðherra
- Málefni fólks með ódæmigerð kyneinkenni fyrirspurn til félags- og jafnréttismálaráðherra
- Málefni trans- og intersex-fólks fyrirspurn til heilbrigðisráðherra
- Nám fyrir fatlað fólk fyrirspurn til mennta- og menningarmálaráðherra
- Nýsköpunarverkefni fyrir fatlað fólk fyrirspurn til félags- og jafnréttismálaráðherra
- Ónýttur persónuafsláttur fyrirspurn til fjármála- og efnahagsráðherra
- Ráðstöfunartekjur aldraðra og öryrkja fyrirspurn til félags- og jafnréttismálaráðherra
- Rannsókn á sölu ríkisbankanna óundirbúin fyrirspurn til forsætisráðherra
- Rannsóknarsetur um utanríkis- og öryggismál fyrirspurn til utanríkisráðherra
- Sjálfstýrð farartæki fyrirspurn til ferðamála-, iðnaðar- og nýsköpunarráðherra
- Skuldastaða heimilanna fyrirspurn til félags- og jafnréttismálaráðherra
- Skuldastaða heimilanna og fasteignaverð fyrirspurn til félags- og jafnréttismálaráðherra
- Tekjur og gjöld Alþingis og undirstofnana þess fyrirspurn til forseta
- Tekjur og gjöld ráðuneytisins og stofnana á málefnasviði ráðherra fyrirspurn til heilbrigðisráðherra
- Tekjur og gjöld ráðuneytisins og stofnana á málefnasviði ráðherra fyrirspurn til sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra
- Tekjur og gjöld ráðuneytisins og undirstofnana þess fyrirspurn til dómsmálaráðherra
- Tekjur og gjöld ráðuneytisins og undirstofnana þess fyrirspurn til fjármála- og efnahagsráðherra
- Tekjur og gjöld ráðuneytisins og undirstofnana þess fyrirspurn til forsætisráðherra
- Tekjur og gjöld ráðuneytisins og undirstofnana þess fyrirspurn til mennta- og menningarmálaráðherra
- Tekjur og gjöld ráðuneytisins og undirstofnana þess fyrirspurn til samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra
- Tekjur og gjöld ráðuneytisins og undirstofnana þess fyrirspurn til umhverfis- og auðlindaráðherra
- Tekjur og gjöld ráðuneytisins og undirstofnana þess fyrirspurn til utanríkisráðherra
- Tekjur og gjöld stofnana á málefnasviði ráðherra fyrirspurn til félags- og jafnréttismálaráðherra
- Tekjur og gjöld stofnana á málefnasviði ráðherra fyrirspurn til ferðamála-, iðnaðar- og nýsköpunarráðherra
- Þingfararkostnaður fyrirspurn til forseta
- Tilvísunarkerfi í barnalækningum fyrirspurn til heilbrigðisráðherra
- Tryggingagjald fyrirspurn til fjármála- og efnahagsráðherra

- Upplýsingagjöf til almennings og fjölmiðla fyrirspurn til forsætisráðherra
- Utankjörfundaratkvæði fyrirspurn til dómsmálaráðherra
- Viðhald vegakerfisins fyrirspurn til samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra
- Vinnuferli svars við fyrirspurn fyrirspurn til fjármála- og efnahagsráðherra
- Vistunarúrræði fyrir börn með fötlun fyrirspurn til félags- og jafnréttismálaráðherra
- Yfirferð kosningalaga fyrirspurn til dómsmálaráðherra

